

Силабус дисципліни «Економіка праці й соціально-трудова відносини з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Економіка праці й соціально-трудова відносини з використанням управлінських інформаційних систем і технологій

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях;
Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Підсумковий контроль: Іспит

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в соціально-трудовому контексті: виявлення суттєвих даних про стан ринку праці, порівняння альтернатив регулювання трудових відносин, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття у сфері економіки праці, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність і готовність працювати в команді під час аналізу кейсів із практики соціально-трудових відносин. • аналізувати статистичну та нормативну інформацію у сфері праці; • виділяти головне та узагальнювати результати досліджень ринку праці; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі при вирішенні трудових і соціальних завдань.	Фахові компетентності Розуміння сутності економіки праці, її функцій та ролі в ринковому середовищі. Знання принципів функціонування ринку праці, механізмів формування трудових ресурсів, організації праці та соціально-трудових відносин. Здатність аналізувати показники зайнятості, безробіття, продуктивності праці, оплати праці та соціального захисту населення. Знання основ соціального партнерства, колективно-договірного регулювання та механізмів захисту трудових прав в умовах ринкової економіки. • оцінювати стан ринку праці за ключовими показниками зайнятості та безробіття; • визначати роль соціально-трудових відносин у національній економіці; • характеризувати системи оплати праці та мотивації персоналу; • орієнтуватися в основах соціального партнерства і колективних переговорах; • пояснювати вплив цифровізації та ІТ-середовища на ринок праці й зайнятість.	Результати навчання Пояснювати сутність категорій економіки праці: трудовий потенціал, зайнятість, безробіття, продуктивність праці, оплата праці, соціальне партнерство, колективний договір, соціальний захист. Аналізувати основні показники ринку праці для виявлення тенденцій і закономірностей. Характеризувати форми і системи оплати праці, застосовувати методи оцінки ефективності використання трудових ресурсів, визначати основні тенденції розвитку ринку праці в умовах цифрової трансформації та відновлення економіки. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері праці та зайнятості. • пояснювати економічний зміст понять і категорій економіки праці; • аналізувати структуру та динаміку зайнятості й безробіття; • визначати показники продуктивності й ефективності праці; • застосовувати методи аналізу оплати праці та мотивації; • використовувати нормативні та статистичні джерела для прийняття обґрунтованих рішень у сфері трудових відносин.
---	--	---

Праця як соціально-економічна категорія. Ринок праці

Тема 1.1

Економіка праці як наукова та навчальна дисципліна.

Предмет, завдання та методи дисципліни.

Взаємозв'язок із суміжними науками.

Праця як основа суспільного виробництва: сутність, функції, види та особливості в умовах цифрової економіки.

Тема 1.2

Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства:

поняття, структура, методи оцінки.

Відтворення

трудових ресурсів.

Людський капітал і його роль в інформаційному суспільстві та IT-секторі.

Тема 1.3

Ринок праці: сутність, структура та механізм функціонування.

Попит і пропозиція на ринку праці,

ринкова рівновага.

Моделі ринку праці.

Сегментація та гнучкість ринку

праці в умовах воєнного та повоєнного часу.

Тема 1.4

Зайнятість та безробіття: форми, показники, тенденції.

Державна політика зайнятості. Служба зайнятості та програми підтримки безробітних. Вплив міграції на ринок праці України.

Організація та продуктивність праці

Тема 2.1

Організація праці на підприємстві: поняття, елементи, принципи. Поділ і кооперація праці. Організація робочих місць та умови праці в ІТ-середовищі та офісному просторі.

Тема 2.2

Нормування праці: сутність, методи, значення. Види норм праці. Нормування праці у сфері управлінської діяльності, фінансів, обліку та інформаційних технологій.

Тема 2.3

Продуктивність праці: сутність, показники та методи вимірювання. Чинники зростання продуктивності праці. Резерви підвищення продуктивності в ІТ та фінансово-обліковій сфері.

Тема 2.4

Мотивація та стимулювання праці. Теорії мотивації та їх практичне застосування. Матеріальні й нематеріальні стимули. Мотиваційні механізми в умовах цифрової трансформації управління.

Оплата праці та соціально-трудова ВІДНОСИНИ

Тема 3.1

Заробітна плата: сутність, функції, принципи організації. Форми і системи оплати праці. Тарифна система та безтарифні підходи. Мінімальна заробітна плата та її регулювання державою.

Тема 3.2

Соціально-трудова відносина як система: суб'єкти, предмети, типи, рівні та принципи. Механізм регулювання соціально-трудова відносин. Конфлікти у сфері праці та методи їх вирішення.

Тема 3.3

Соціальне партнерство: сутність, принципи, суб'єкти та функції. Колективно-договірне регулювання: генеральна, галузева та колективна угоди. Трипартизм і практика соціального діалогу в Україні.

Тема 3.4

Умови і охорона праці. Безпека праці як складова соціально-трудова відносин. Нормативно-правове регулювання охорони праці. Відповідальність роботодавців за дотримання трудового законодавства.

Соціальний захист і регулювання ринку праці

Тема 4.1

Соціальний захист населення: поняття, принципи, основні форми. Система соціального страхування в Україні. Єдиний соціальний внесок: призначення, платники, ставки.

Тема 4.2

Державне регулювання ринку праці та зайнятості. Активна та пасивна політика зайнятості. Програми перекваліфікації, підтримки самозайнятості та залучення ВПО до ринку праці.

Тема 4.3

Міжнародна організація праці (МОП): структура, конвенції та рекомендації. Міжнародний досвід регулювання соціально-трудових відносин. Євроінтеграційний вектор реформування трудового законодавства України.

Тема 4.4

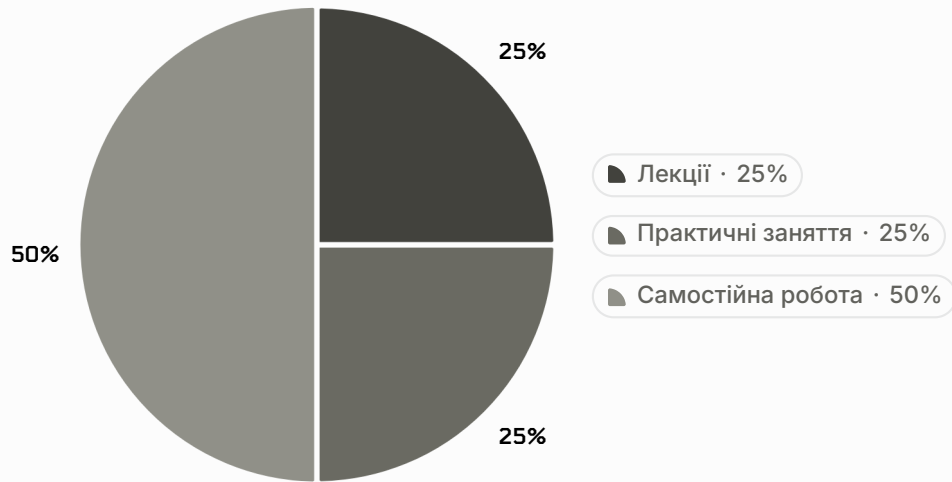
Цифровізація, ІТ та нові форми зайнятості. Гіг-економіка, фріланс, дистанційна праця. Нові виклики для соціально-трудових відносин в умовах цифрової трансформації та відновлення економіки України.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Економіка праці як дисципліна	2	2	4
	Тема 1.2 — Трудові ресурси і трудовий потенціал	2	2	4
	Тема 1.3 — Ринок праці	2	2	4
	Тема 1.4 — Зайнятість та безробіття	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Організація праці	2	2	4
	Тема 2.2 — Нормування праці	2	2	4
	Тема 2.3 — Продуктивність праці	4	4	4
	Тема 2.4 — Мотивація та стимулювання	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Оплата праці	4	4	4
	Тема 3.2 — Соціально-трудові відносини	2	2	4
	Тема 3.3 — Соціальне партнерство	2	2	4
	Тема 3.4 — Умови та охорона праці	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Соціальний захист населення	2	2	4
	Тема 4.2 — Державне регулювання зайнятості	2	2	4
	Тема 4.3 — МОП та міжнародний досвід	2	2	4
	Тема 4.4 — Цифровізація і нові форми зайнятості	2	2	8
Разом		36	36	72

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Лекцій — 30 год., практичних — 30 год., самостійна робота — 60 год. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з економіки праці та соціально-трудових відносин (Іляш, Черненко, Шубала та ін.), нормативно-правовими актами (Кодекс законів про працю України, Закон про зайнятість населення), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування категорій ринку праці.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Державної служби зайнятості України (dcz.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Міністерства економіки України (me.gov.ua), Міжнародної організації праці (ilo.org/ukraine) та Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо зайнятості, безробіття, рівня оплати праці, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників зайнятості, продуктивності та оплати праці; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу ринків праці різних галузей, структури зайнятості, динаміки заробітних плат та чинників безробіття; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань соціально-трудових відносин і ринку праці в Україні в умовах воєнного часу.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розрахунку показників праці; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових завдань. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання підсумкового іспиту.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу з економіки праці та соціально-трудових відносин. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз показників ринку праці та соціального захисту). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або письмові відповіді на теоретичні й практичні питання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, обліку та управлінських інформаційних систем. Такий підхід сприяє глибшому розумінню соціально-трудових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час вирішення фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і статистичних даних про ринок праці; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій у сфері трудових відносин; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки з урахуванням чинного законодавства.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення показників зайнятості, продуктивності, тарифних ставок, нарахування заробітної плати); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних проблем ринку праці в Україні (безробіття, міграція, цифровізація зайнятості, соціальний захист); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Кодексу законів про працю України, Закону про зайнятість населення, конвенцій МОП та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою базою у сфері праці.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації про ринок праці і трудові відносини.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей у термінах економіки праці.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Іляш О. І., Черненко Н. О., Шевчук О. А., Трофименко О. О., Гринкевич С. С., Глущенко Я. І. Економіка праці і соціально-трудові відносини : підручник для здобувачів ступеня бакалавра. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023. — (Електронне видання). — URL: <https://ela.kpi.ua/items/b18a030a-aa87-4757-9d13-0135abf7bbcf>
2. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
3. Кодекс законів про працю України (зі змінами та доповненнями). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
4. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
5. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 № 1105-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
7. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
8. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
9. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань. — Київ : НУБіП України, 2024.
10. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління трудовими ресурсами. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2023. — № 3.
11. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
12. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
13. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2023. — 405 с.
14. Державна служба статистики України. Ринок праці. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
15. Державна служба зайнятості України. Основні тренди ринку праці. — URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
16. Міністерство економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
17. Міжнародна організація праці. Представництво в Україні. — URL: <https://www.ilo.org/kyiv>
18. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. — URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України. — URL: <https://www.fssu.gov.ua/>
24. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
25. Журнал «Ринок праці та зайнятість населення». — URL: <https://ipk.edu.ua/>